

صاحبی . مدیری ، محرری :

آبونه بدلی :

سنه لکي ۱۲۰ غروش
آلتی آبلغی ۶۰ »
اوج آبلغی ۳۰ »

مخبر

۱۳۳۸

اداره خانگی :
شهرزاده باشندہ (تعالی اسلام)
جمعیتی مرکز عمومی

مرکز توزیعی :
باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) کتبخانه سی

اسلامک نفقنه خادم مقالات
مع التشر قبول ونشر اولونور

یازانک شخصی دکل ، یازیتک اجمعی
نظر دقته آلینیر .

دینی ، علمی ، ادبی ، اجتماعی و شمع بیلک شهری
مجموعه اسلوب در

کلن یازیلردن شایان قبول کورولنتر
تاریخ صیراسیله درج ایدیلیر .

فی ۱۰ غروش

۱۳۳۹ شواله مخصوص نسخه

عدد : ۱۲

مندرجات :

رجا ، حسب حال .
امام غزالی و (المضنون) کتابلری [تدقیق مؤلفات هیئته جواب] — آق سه کیلی حمد حمدی .
تعاون و تساند — محمد ضیا .
عالم و فاتح — سعیدی .
شوال المکرم ، عید ، بایرام ، جشن ، اعیاد اسلامک مبدائی ، بایرامک اعلانی ، صلاهی عید ،
بایراملرده زیارت مقابر ، مولویلرک بایرام نمازندن عودتی ، سرای هایونده معایده ، تبریکه کلنلر ،
عیدکاه ، دواؤرده معایده ، مدینه منورهده بایرام — طاهر المولوی .
مناجات ، نعت — سعود المولوی . غزل — محیی الدین رائف

عالم و فاتح

کچلرده فرانسده ، نابولئون و ژان دارق نامنه
مظنن بر صورتده مراسم اجرا ایدیلیرکن دیگر
طرفده بیوک بر آدمک مزاری اطرافنده قیسه بر آیین
یابیلوردی : حکمت شناس (آمبر) ک کشفلرینک یوزنجی
دور سنویسی تسعید ایدیلوردی. بوندن یوز سنه اول
بو عالم ، فن انجمننه مقناطیس حقنده بر جوق مخرطه
و یرمش و کشف ایتمش اولدینی قوانین سایه سنده
الکتریقه پک واسع ترقی ساحه لری آچمشدی .
چونکه براز صکره تلغرافک اساسی تشکیل ایدن
الکتریق مقناطیسی وجوده کله جکدی. عالم ایله فاتح
آره سنده هیچ بر مقایسه یه کیریشمکسزین و « احما
ایدنلر ایچون ثروت و انسان ایسته یین عسکرلک »
حقنده هیچ بر مطالعه در میان ایتمکسزین دینیه ییلورکه :
بو عالمک انسانیت ایتمش اولدینی خدمت دها پارلاق
بر صورتده تقدیر اولنه ییلوردی . مراسمی ترتیب
ایدن هیئتک ریسی ایراد ایتدیکی بر نطقده دیدیکی
کی : انسانیت ایملک کوردیکی کیمسه لردن زیاده
قاتلرینه رعایته خواهشکاردر .

کشفلری سایه سنده نهایت ابدی بر اخوت تأسس
ایده جکنه ذاهب اولان زوالی عالم !

اوزمان - حرب عمومیدن اول طیاره دن بحث
اندینی کی - تلغراف حقنده دینیوردی که : فنک
بوترقیسی بوتون اقوام آره سنده کی حدودلرک قالمه سته
و حقیقی براخوتک میدان کله سته سبب اوله جقدر .

فقط فنک کنیدیلرینه حل ایتدیرمش اولدینی
اسراری انسانلرک احما یولنده قوللاقمده کی مهارتلی
هیچ نظر اعتباره آلتیوردی . بعض کیمسه لره کوره
آمبر ک کشفیات بیوک محاربائی تسهیل ایتمش ،
چونکه حرب ایتک ایسته یین حکومتلر ، عسکری

حرکاتده بولنق ارزوسنی بسله یین کیمهلر تلغراف
سایه سنده قولایلقله محارباتده بولورق انسانلری
یکی یکی فلا کتله سوق ایده بیلنشلردی . انسانیت ،
سادتندن زیاده فلا کتی آرامقده کیاست و درایت
کوسترمشدر .

(لاووازیه) محقق غازلرک (مونفولفییه) برادرلر
معبور شهرلری خراب ایدن قابل سوق بالونلرک
مسئولی دکلیدرلر ؟ آمبر صرف انسانیت خدمت ایتک
امانی بلامش - و کشفیات سایه سنده همجنسلرینی
رفاه حال ایله یاشاته جقی ظن ایتمش - فقط بو یوزدن
بیکارچه کیشی هلاک اولمشدر . فن ، انسانلرک
احتراصاتندن قورتولاماشدر . قوته مراجعت
اولوندینی زمان عالم ، محاربک اک قیمتلی یاردیمجیسیدر .
ماهر برکیما کر ، مشهور بر حکمت شناس ، بر قومک
عسکری قوتی تزید ایدر . ایلریده [آمبر] ک
کشفیات محما ساحه سنده دها جوق تطبیق اولنورسه
اوزمان او ، خلق عنندنه وطنه خدمت ایتمش
اوله جقدر .

سعدی

محل تاریخی

شوال المکرم

رمضان شریف کیتدی ، شوال المکرم کلدی ،
جناب حق ، قدومنی امت محمد حقنده متیمن و حسن
امثالک ادراکیله اخوان دینی مشرف ایله یه .

شوال کلمسی (شول) ماده سندن آلینمش . اولفظ
ایسه دیشی ده وه لرک قیرعیناغه ، یاخود که به لکه ملامت
اولق اوزره قویروقلرینی یوقاری یه طوغری قالدر -
مالری معناسنی اقاده ایدر مش . اسامی شهرک تحویلی
صیراسنده دیشی ده وه لرک شوالی نظر دقتی جلب ایله

بیرامی - تنفیه . سائر کون و یورتی : یهودک کل بیرامی ،
قامیش بیرامی = پسخ و قربان چوراب بیرامی ، شکر بیرامی =
بابلدن عودت شنلکی . قندیل بیرامی = شنلک ، بنای
مسجد اقصی . کل بیرامی = فصارانک کل بنایری ، عید عشا .
قره بیرام = یأس ، ماتم ، [۲]

بایرامک فارسیسی ؛ جیمک فتحی و شنلک سکونیه
(جشن) در . (برهان قاطع) بوکله نک « دو کون ،
یمه ، ایچمه ، ضیافت ، دعوت ، عیش و عشرت ،
بایرام و یوزطی » معناسنه اولدیغی سویله دکدن صکره
(جشن بزرگ) (جشن بوردکان) (جشن تیرکان)
(جشن خردادکان) (جشن ساز) (جشن سده)
(جشن مردکیران) (جشن مریم) (جشن نیلوفر)
دیه ۹ دانه جشن ذکر ایدیور . بونلر حقیقه
معلومات آلتی ایچون اورایه مراجعت اولونمالیدر .

اعیاد اسلامک مبدای

مسلمانلار عید بیرام ؛ ایکنجی سنه هجریه شوالنده
باشلامشدر . شو حالده بوسنه کی بیرام ۱۳۳۷ هجری
عید اسلامدر . حاجی ذهنی افندی مرحوم ؛ کتاب
الصلواتنده دیرکه :

« اهل مدینه نک ایکی یوم لهو و سرورلری اولدیغی حلولنده
بالسؤال معلوم عالی نبوی بیورلوقده آنلره خطاباً : حق تعالی
سزک ایچون او ایکی یومه آنلردن خیرلی ایکی کون بدل ایشدرکه
یوم اضحی و یوم فطر در . بیورلمش اولدیغی حضرت انس روایتیه
سنن ابی داودده مذکوردر .

عید تسمیه سی جناب حق او کون مؤمن قوللرینه دینی
و دنیوی عوائد احسانی اولدیغنه و یاخود تکرار فرح و مسرت
ایله تقال عودتنه میندر - کتاب الصلاة » .

بایرامک اعلانی

رمضان شریفک ۲۹ هجری آقشامی هلال شوال
رؤیت ایدیلله بیلدیکی تقدیرده ایرته سی کونک بایرام اوله جنی

[۲] مبدأ شوالی هرکس عیدایدر عید سرور
بن قاره بایرام ایدوب طوتم عزای فرقتک
طاهر المولوی

رمضانی تعقیب ایدن آیه (شوال) اسمی ویریلش .
قاموس ترجمه سی ؛ شوالک تعریفده بویله دییور :

« شوال : شداد و زننده شهر فطر اسمیدرکه بیرام
آیدر . جعنده شواویل و شوالات دینور . شادحک بیاننه
کوره ناته لک شول اذنانی اول ماهه مصادف اولدیغی باعث
اطلاق اولشدر ... »

(بلوغ الارب) اسکی آدینک (واغل) اولدیغی
سویله دیکی حالده قاموس ترجمه سی « وعل : شوال
آینک اسم قدیمیدر » دییور .

عید ، بایرام ، جشن

معلومدرکه : شعبانک برنجی ، ایکنجی ، اوچنجی
کونلری مسلمانلرک یوم سروریدر . بو کونلره - ترک
امساک ایله افطار ایدیلدیکی ایچین - (عید فطر)
و - شکر هدییه ایدیلدیکی ، یاخود یه نیلیدیکی ایچین -
(شکر بایرامی) ده نیلیر .

لغت (عید) کلمه سنک « بر نسنه یی نوبت بنوبت
ایشله مک » و « عادت ایدیخک » و « برایشه ایکنجی
دفعه ده باشلامق » معناسنه اولان (عود) ماده سنندن
مشق بولوندیغی سویلیور . قاموس ترجمه سی ده بوکا
دائر شو معلوماتی ویریور :

« العید : عینک کسر یله بر آدمه معتاد و مألف اولان
شیئه دینورکه کیدر کیدر ، یته کلور . هم و مرض و حزن
وسائر حالات کی . وجعت ناس اولان یوم معروفه دینورکه
بیرام تعبیر اولنور . سنه ده ایکی کره ایدر . بری بعد الصومدرکه
عرفه سی عرفیدر و بری اضحیه درکه عرفه سی شرعیدر ...
جعی اعیاددر »

بایرام لفظنه دائر (لهجه عثمانی) ده شونلری
یازیور :

« بیرام [اس] اصلی بایرام ، عید . شکر بیرامی - فطر .
قربان بیرامی - اضحی . حاجیلر بیرامی - بیرام عرفه سی .
بیرام ایرتسی - بعدالید . جمعه جی - عید اکبر [۱] حاجی

[۱] بایرام کونی کلوبده سر قبر پاککه

اشک تری چنلرینه شبنم ایله دم

هرکس أونده ، بنسه مزارکده قارده شم

« ایل عید اکبر ایله دی ، بن ماتم ایله دم » طاهر المولوی

مجله بکجیلرینک چالیدی، داوول ایله اعلان اولونور .
رؤیت ایدیلهمه دیکی صورتده رمضانک اوتونجی کونی
ایکیندی وقتی طوبلر آتیلوب فرداسی بایرام اولدینی
خلقه بیلدیریلر و بایرامک اوجنجی کونی ایکیندی
وقتیه قدر اوقات صلاتده طوب انداختنه دوام ایدیلر .
سلطان محمود اولک دور سلطنتنده و ۱۱۵۲

رمضانک ۳۰ نجی جمعه کوننده اوکونک بایرام اولدینی
نابت اولماسنه بناء قوشلق وقتیه طوغرو طوبلر
آتیلماق و دلال چاغیرتماق صورتیه عیدک اعلان
ایدیلدیکی و جامعلرده بایرام نمازی ادا اولونه رق بعده
صلات جمعه قیلیندینی اسعداقدینک (تشریفات قدیمه) -
سندن نقلاً احمد راسم بکک (مناقب اسلام) نده
محرردر .

(کشف الغمه) ده ابن عباس رضی الله عنهم اذن
نقلاً ده نیلیورکه :

« هوا بولوطلو اولماق طولایسیله، هلال شوال
کوروله مش و هرکس رمضانک اوتونجی کونی اوروج
طوتمشیدی . آقشامه طوغرو بر قافله کلوب دون
آقشام هلالک کورولدیکنه حضور پیغمبرده شهادت
ایتیدی . نبی اکرم حضرتلری ده ناسک افطار ایتمه سی
و ایرتسی کون بایرام نمازیه چیقماسی ایچین امر ویدی . »

بایرام کیجه سی ؛ سلاطین جامعلرینک مناره لرینه
قافتان کیدیرلمکله برابر - محفلک ۹ نجی تسخه سنده
ایضاح ایدیلدیکی اوزره - ماهیه اوله رق بر خط زرین
قورولور ، بونکله ده رمضانک بولجیلقنه ایما اولونور .
اوکیجه استانبولک حماملری صباحه قدر آچیق
بولوندورولور و هپسی ده طاس طاس اوستنه دینه جک
درجه ده قالا بالی اولور . چونکه : بایرامی نظیف البدن
اوله رق قارشلاماق ، عادت حکمنه کیرمشدر . سنده
بر دفعه صیجاق صو یوزی کورن آیاق طاقیمی بیله
بایرام مناسبتیه استحمامه رعایت ایدر . اوکیجه

قالا بالی اولان برده شکرچی دکانلریدر . ذاتا بودکانلرک
اک زواجلی زمانی ؛ رچل و شروب طولایسیله
رمضان کونلری ، شکر و شکرله مه مناسبتیه ده بایرام
کیجه سی و کونلریدر .

بایرام کیجه سی صباحه قارشلی مجله بکجیلری ؛
داووللرینک طنطنه سیله خلقی او یاندریرلر . صو کرا
آتیلان طوبلرله صباح نمازی وقتی اعلان ایدیلر .
مناره لر اوزره نیدن لاهوتی بر صدا یوکسه لیر .

« بولاهوتی صدا چیقدیجه جوشا جوش اولوب بردن »
« اینر اسرار قدرت کبریا طوریه کوکلردن »
« بتون آهنگ خلقت یاد ایدرکن حتی از بردن »
« وجاهی بیض آلیر آرتق اونورالنور ازهردن »
« هویدا شمعی جاناندر سحر دن ، شام اسمر دن »

« سحر وقتنده موجودات نوشین خواب ایچنده یکن »
« بوروحانی نوا آفاقی موجا موج ایدوب بردن »
« کلیر انقاس صبح آسا ، اولور وجدانه نور افکن »
« نمایان سو بسو ظلمت ، فقط بره ظلمت روشن »
« سبایدنر ، هر ییلدیز جمال الله برروزن » محمد عاکف

بوسماوی نغمه لر ؛ صباخ آذان دن صمیم وجدانه
قدر عکسلر یاپار . اونک تاثیری ؛ ارواحی بی آرام ،
اجساد ی مجبور قیام ایدر . بناء علیه نور وضوء ایله
پارلایان هر جبهه ؛ زمین عبودیتیه قابانماق ایچین جامع
شریفه توجه ایلر . حتی کوچوچوک قلبنده بویوک
بر ذوق ایمان بولونان مسلمان چوچوقلری ده
- بایرامقلربی کیمش اولدقلری حالده - بابالری ،
یاخود ولیریه برلکده جامع کیدرلر . یالکز
چوچوقلرک دکل ، بویوکلرک ده بایرامده تمیز ویکی
البسه کینه لر ی مسنوندر . نبی اکرم صلی الله علیه
وسلم افندیملرک بایراملرده کوزل البسه ایله تیزین
ایدیله سی امر بویوردینی ، کندیسی ده اوکونلره
مخصوص اولماق اوزره بر (برده) اکتسه ایله دیکی
کذا (کشف الغمه) ده محرردر .

بایرام نمازی

« بایرام نمازی ایکی رکعتدن عبارتدر . صلاة جمعه ده خطبه شرط صحت و نمازدن مقدم اولوب صلاة عیده شرط دکل، سنت و نمازدن مؤخردر . [۱] کیفیتجه سائر نمازلردن فرق بونک هر رکعتنده اوچر فضله تکبیر اولاسنده در . او تکبیرلر واجبدر ... — کتاب الصلاة »

بایرام نمازلری ؛ سنه ده ایکی دفعه قیلیندینی و فضله تکبیرلری بولوندینی جهته جماعتدن بعضیلری ؛ آداسنده ترده اوغراولر . بونک عوام اسلامی شاشیرتان جهتی ؛ برنجی رکعتده (سبحانک) دن صوکر اوج تکبیر آلتوب ایکیسنده اللک صالیور یله سی و اوچنجیده باغلانیلماسی ، ایکنجی رکعتده ایسه ضم سورده دن صوکر اوج دفعه تکبیر ایله اللک صالیور یله سی و دردنجی تکبیر ایله روعه واریلا سیدر . شو حرکاتی تفهیم ایچین :

(ایکی صاللا ، بر باغلا ، اوج صاللا ، بریات)

ده نیلمشدرکه - هر کیم سوبله مشه الله داضی اولسون - بوندن ده و حیز بر تعریف یاییلاماز . بایرام نمازینک طلوع شمس ایله وقت کراحت چیققدن زوالدن اولنه قدر قیلنه بیله جکی و « عذره مبنی صلات عید فطر ایرتسی کونه و صلات عید اضحی ده ایرتسی کونه تأخیر ، اولونه بیله جکی کتاب الصلانه محرردر .

نمازدن صوکر

نمازدن صکره جامع شریف داخلنده بعض ذوات

[۱] سروانک بایرام خطبه سی نمازه تقدیم استدیکی و اعتراض واقع اوزه رینه « خلفا زماننده نمازی قیلانلر ؛ اوطوروب خطبه بی دیکرلردی . شیندی ادای صلاتی متعاقب صاوشو بوردلر . بزی ده دیکل سینلر دیه خطبه بی اول اوقوبورز « دیدیکی (کشف الفنه) ده مذکوردر .

صبح نمازی قیلنیر ، قلوب خالصه دن خروشه کن تکبیرات و تهلیلات ایله قبه سما جذبه دار اولور . صلات فجرک ختامنده بر خواجه اقدی ؛ کرسی به جیقوب بایرام نمازی وقتک حلوله قدر وعظ و نصیحتده بولونور .

شو قدر وارکه واعظلریمز ایچر یسنده سوبله دیکنی بیلیر و آغزندن حیقای قولاغی ایشیتیر اولانلری یوق دکلسه ده پکده جوق اولمادیغندن یاوه کو بر کرسی نشینی ایجه مدت دیکله مه یه تحمل کو سترمکده بویوک بر مجاهده یرینه کچر .

هر کسک جامعه کلدیکی بایرام کونلرنده اولسون واعظلرک حسن انتخابه دقت ایدیلسه و کلنلرک پشیان اولاجق درجه یه کله رینه میدان ویر یلمسه ...

مصلای عید

بایرام نمازلری ؛ صلات جمعه قیلنن ، یعنی منبری و خطیبی بولونان جوامعه ده ادا اولونور . برده شهر خارجنده جماعت کبری ایچین یاییلمش مصلارده - که بز ؛ بونلره (نمازگاه) دیرز - قیلنیر .

نته کیم امام الانبیا علیه وآله افضل التحایا اقدیمزده بایرام نمازلرینی مصلاده ادا بو بورمشدی . (کشف الفنه) ده ده نیلیورکه « صلی الله علیه وسلم اقدیمز ، جوق دفعه بایرام نمازلرینی صحرا ده قیلاردی . بر فطر بایرامنده یا غمور یا غدینی جهته جماعت مسلمینه صلات عیدی مسجده قیلدیرمشدر . »

(مرآت مدینه) مؤلفی ایوب صبری پاشا

مرحوم دیورکه :

« خطیب معبد علین اقدیمز حضرتلرینک برنجی بایرام نمازینی [مدینه ده] دار شفا قربنده و ایکنجی بایرام نمازینی مصلای عید ذیلن موقع انورده قلوب آرتق مصلای مذکوری ترک ایتدکلری ، یعنی اوچنجی بایرام نمازدن صوکر سنین هجریه بایرام نمازلرینی کاملاً قیلدکلری دخی سرویدرکه بودوایت ، امام و اقدای ایله ابراهیم بن موسانک ندیقنه ترجیح اولسه مجادر . »

بناءً عليه ستور خارجنده کی . مقابره بایرام صباحری
ایچه برقالبالق کوزولور و سروزلرک حزن خیشیرتیلری
آراسندن یاتیق یاتیق تلاوت صدالری دویولور .

مولویلرک بایرام نمازندن عودنی

طوب قاپی خارجنده کائن (یکی قاپی مولویخانه سی) نده
منبر اولمادیفی جهته شیخی و درویشانی ؛ بایرام نمازلری
جوارده کی مرکز افندی جامع شریفده ادا ایدرلر . ختام
صلاته جماعت دیشاری به جیقوب تر به اوکنده کمال تعظیم
ایله طورورلر . بعده مولویخانه و مرکز شیخی افندیلر
چیقازلر . مولوی شیخی ؛ حضور مرکزده دعا و فاتحه
ایدر ، بعده کلبانک چکیلر ، هرایکی شیخ بایراملاشدقدن
صوکر ا مولویلر دیشاری به چیقازلر . برجم غفر طرفدن
تعظیم ایله تشسیع ایدیلرکری حالد سرور عیدی
اظهار ایچین نی و قدوم چالهرق [۱] مولویخانه به عادت
واورده بن الاخوان معایده یله اخوان دین و طریقت
حقنه دعا ایدرلر .

سنه لردن بری تعالی حکمنه کیرمش اولان شو طرز
عودنی شیخ عرفانر ، رم مرحوم محمد الال الدین افندی
ضرترلرینک زمان مشیختنده (مولوی شیخی بایرام
سلامی بابور !) دینه سلطان عبدحمید مرحومه
ژورنال ایدنلر اولمش ، فقط اجر اسنه دوام اولوئاسی
حقنه اراده سنیه صدور ایشدی .

هم بورسهی کورمک ، هم ده گذشتکای زیارت
ایتمک ایچین کلنلرک کثرتندن مرکز افندی جامعیه
قبرستاننده اوکون فضله جماعت وزوار بولونور .

سرای هایونده معایده

شیمدی اولدینی کی اسکیدن ده رجال دولت
وبندکان سلطنت طرفیدن ذات شاهانه بایرامک ایلك

[۱] قطر بایراملرنده حضور نبوده (نقلیس) ایدیلدیکنی
یعنی دف چالندیغنی و تغنی اولوندیغنی عبدالوهاب شعرائی
(کشف الغمه) سنده یازیور .

یکدیگر بایراملاشیر . معایده ؛ آل اویمک ، آل
اوپوشمک ، مصافحه و معافه ایتمکله یاپیلیر . [۱]
جامعدن چیقانلرده علما و مشایخک ، یاخود سنا
شیخ اولانلرک اللرینی اوپوب دمالرینی آلیرلر .
اولره کلاجه علی الترتیب آل و آتک اوپولور .
ابوینک آلنی اوپن چوجوقلر [۲] محله ده کی اولری
دولاشیرلر و قومشولرک اللرینی اوپوب دعا ایله برابر
بایراملق مندیله آلیرلر .

بایراملرده زیارت مقابر :

شیمدیلرده اونوتولما به باشلایان مستحسن بر اصول
واردرکه اوده بایام نمازندن صوکر ا اهل اسلامک
قبرستانه کیده رک عائله گذشته سی زیارت ایتمه سیدر .
حرمینده بو اصوله اعتنا ایدیلرک مکده (حنة المعلى)
مدینه ده (حنة البقیع) مزارستانه کیریلدیکی کی
استابولک بعض طرفرنجه ده ایفاسنه دقت اولونور .

[۱] « آل صیقمق » دیدیکمز مصافحه ؛ مسنون اولقله
برابر یانیلردن انتقال ایشدر . (ابو موسی الاشعری) ایله
برلکده یمندن کلن مسلمانلر ؛ بلده لرین عادت و جهله راست
کلدکری اهل اسلامک آلنی صیقمایه باشلامش و بو اصول ،
طرف پیغمبردن ده استحسان بویرولمشدر .
آل طوشمقی داها اولده واردی . فقط برشینک آلیم
صائنده ، یاخود برسوزک ایجاب و قبولنه ، یعنی مبایعه و معاهده
ایشاننده یاپیلردی .

حرمینده وزل و شایان امثال بر عادت واردر . جماعته
قیلینان وقت نمازلرنده سلام ویریلدیکی کی هرکس - بیلدیکی ،
طاندیغی اولسون اولاسین - صاغنده وصولنده کی دین قارده شی
ایله مصافحه ایدر . شو حرکتک تألیف قلوبه و تقویه اخوته
نه قدر مدار اوله جفی مستغنی ایضاحدر . ذاتاً بیلدیکنه ،
بیلهدیکنه افشای سلام ایتمک شاعر اسلامدن اولدینی بر
حدیث شریفده بیان بویرولمشدرکه بوندن مقصد ؛ بین المسلمین
تعارف و ائتلاف حصولی اولسه کرکدر .

[۲] چوجوقلر اوکون ، عائله لرینک درجه قدرته کوره
یایلمش اولان (بایراملق) لرینی کینیرلر و یکی البسه ایچنده
معصومانه برتفاخرله کزینیرلر . برکون اول کینوب قوشاشی
اولانلر بایرام اسکیدن (عرفه چچکی) دییه اکلهرلردی .

کوننده سرای های بونده عرض تعظیبات و تقدیم تبریکات اولونوردی .

شوقدرکه اولجه معایده رسمی ذات شاهانهک صباح نمازی ادا سندن صوکر و بایرام نمازینه عزیمتدن مقدم اجرا ایدیلیردی . بو خصوصده معلومات مفصله آلمق ایسته ینلر ؛ اسعد افسدینک تشریفات قدیمه رساله سیله تاریخ عطایه مراجعت بویورسونلر .

تبریکه کلنلر

بایرامک ایلمک کونی تبریک عید ایچین اک اول کلن محله بکجیلیردر .

بکچی بابا ؛ اوتوز رمضان چالینی داوولنی او کونده کومورده تهرک و آرقه سنده آلی صیرقلی برده معاوونی بولونه رق دور ابواب ایدر . هر قاپیدن ویریلن بخشش نقد اولورسه بکچینک جینه کیرر ، مندیله و باصا کی شیرلر ایسه صیریفه باغلانیر .

محله بکجینسی (طولومباحیلر) تعقیب ایدر . بونلرک ورودی ؛ چفته نقاره ایله زورنا سمسندن ، برده هر قاپینک اوکنده آتیلان و بخششک اعطائی کیکینجه تکرر ایدن :

« طولومباحیلر ! نعره سندن آکلاشیلیر . طولومباحیلرک آرقه سندن ده بلدییه سوپرونتو آرابه جیلری کلیر . بونلر ؛ غایت حقیقتی کیسه لر در . ایام سائرده کیرمه دکلی سواققلری ، یاخود هیچ اوغرامادقلری اولری بیله بایرام کونی زیارتله بایرام تبریکنده بولونمق نزا کتی کوسترلر . داها صوکر قوشو چوققلری کلوب آل اوپرلر و برز مندیله ، یاخود برقاج غروش بایرام هدیه سیله مطیبا کیدرلر . داها صوکر خضم ، اقربادن کلنلر و یازمه مندیله صاریلشش شکر و یمیش کتیرنلر اولور . »

قادینلرک بایرام تبریکی ؛ او بر بایرامه قدر سووردیکی حالده ارککلر بیتنده غریب برتلقی واردر : بایرام

کونلری اسکیدکجه تبریکک اهمیتیه تنزل ایده جکی ، بناء علیه آکابرک تبریک زیارتی کیکیدیرمک ادب و تعظیمه مخالف دوشه جکی و همی حاصل اولمشدر . بونک ایچین تبریکنه کیدیله جک ذواتک الک بویوکلری برنجی ، متوسطلری ایکنجی ، دها دون مرتبه ده کیلری ده اوخچی کون زیارت ایدیلیر . ذوقندن ، صفاسندن باشقه برشی دوشومنه ین ندیم بیله مشهور غزلنده :

بک اومار تشریفکی عیدک ایکنجی کون ندیم کوندوزین اولمازسه آقشام اولسه ده مانع دکل دیمشدر .

تبریک زیارتچیلرندن چوققلری ؛ اخلاص ایچین دکل ، خلوص ایچین کیتدکلی جهته صاحب البیتی بولامازلرسه دها ممنون اولورلر واسملرینی « بنده لری قوللری ، چاکرلری » کی الفاظ ایله برلکدم زوار پوصله سنه یازوب دوزلر .

شکر اکرامی :

بایرام زوارینه اولاشکر و بعده قهوه ویریلک عادتدر . اسکیدن شکر تبسیسی مسافرک اوکنه قونولور و مسافر اوندن ایسته دیکی قدر یمکه مأذون بولونوردی . شیمیدیلرده ایسه تبسی کتیریلوب زوارک اوکنده طوتولویور و بر دانه آلتیر آلتیناز چکیلوب کوتورولیور .

عیدگاه

بایرام کونلری ؛ چوققلرک و بالوسیه بویوکلرک طویلانوب اکله ندکلی یره (عیدگاه) تعیر اولونورکه لسا نمزده (بایرام یری) دییه مقابلی واردر . استانبولک فاتح ، سلطان احمد ، قادیرغه و سرای میدانی کی کنیش ساحه لری ؛ اسکیدن بایرام یری اتخاذ ایدیلشدی .

اورالره کلن چوققلر ؛ آصما صالینجاقلرده (۱)

(۱) بیقرار اولدی صالینجا کی قلب عشاق عیدکده صالینوب سپره چیقنجه خوبان سامی

عید کهنه یاره ویردم کوکلی الما دیو
اول کل تر باقدی دیدی یورمه آیوا صاتار
یتتی سوبلاش ویزم (الما) دیدیکمز میوه و قتیله
(الما) ده نیلمه سندن بالاستفاده برده توریه یامشدر .

دوآرده معایده :

عید فطرك دردنجی وقرناز یاز منك بشیجی کوئلی
دوآر آچیلیر وهان او کونکی مشغله معایده به حصر
ایدیلیر . چونکه : بر دآرته یی تشکیل ایله یی قلملردن
هر برنده کی مأمورلر ؛ اولاکند ، آرالرنده بایراملا شیرلر
صو کرا میزلی او کده اولدییی جالده مدیره کیدرلر
مدیرلر ده اداره لرنده کی افندیلرک اوکته دوشوب
مستشاره ، ناظره کوتورورلر .

زیارته کیدیلن ذات ؛ قولتوغندن قاقوب آیاقده
طورور ، التفات کوسترمک ایسترسه ماصه سندن بر
ایکی آدیم ایلری به چیمق اطفندیه بولونور . رسمی
معایده لر ؛ کوچوکلرک قدیللی تماسندن ، بونوکلرک
وقورانه مقابله سندن عبارتدر .

ارکان وامرانک زیارتندن صو کرا قلم میزلی ؛
رفاقتنده کی کاتبلیر آلوب قلم دولاشیر و بایراملا شیرلر
نظاردن بعضیلرینک معایده اجراسنی - پک حقلی
اولارق - منع ایستاکری ده واقع اولور .

عیدیه لر :

بایرامک ورودی اسکیدن شاعرلری ده فعالیت
کتیر بردی . (ربعیه) (شتاییه) (تموزیه) (محر میه)
(رمضانیه) اولمق اوزره مدح اکبره دیر منظومه
یازدقلری کی بایرام مناسبته ده او ، آدیده قصیده لر ،
غزللر تنظیم ایدرلردی . عجم و عثمانلی شعراسندن
هانکیسنک دیوانه باقیلسه (عیدیه درستایش فلان)
میرلوحه لی منظومه لر کورولور .

صالانیرلر ، دوغمه دولابلرده یوکسهلوب آچالیرلر ، (۱)
محوری اطرافنده دور ایدن آتلی قاراجه ، یاخود
قاریخچیلرده دوزلر ، آتله ، مرکله ، حتی ده وه ایله
میدانده کزولر ، جادرلر داخلنده تشهیر ایدیلن صاغ
وجانلی ؛ بعض مخلوقات سیرایدلر ، ینه چادر آلتنده
اجرای صنعت ایله یی سیاه ساتورلری تماشا ایلرلر ،
اوستنده بشلک کوفه پیشیریان ، فاصولیه پیازی ،
جگر کبابی ، باش صوبینه پلاو ، شربت دینه رنگلی
صو ، طوکدورمه یینه صوغوق اون ازمه سی ضاتیلان
طببله لردن یلر ، انجورلر و کاسه سی اونلغه ویریلن
عاشورا کاسه لرینی چه ویرمک صوربله کوچوکلر
نقاره تشویق ایدیلیرلردی . رنگارنگ بر منظره عرض
ایدن اومیدانلر ؛ متاعی صانان اصنافک باغیر یشمالر بله
صالیخچاقلرده کی چو چوکلرک چالدقلری داربوکه و زیللی
ماشالردن ، کوچوکلرک اوتدوردکلری دیللی وقورصاق
دودوکلردن ، اون پاره لقی معجون آلینجه خفیف بر
کزیین معجوبجیلرک قلازینه تلرندن ، باشی تیلکی
قوروقلی زنجیلرک قاقاقلردن ، آبی ، مایمون اویناتان
قبطیلرک پولسز دفلرندن ، اویونچاقیلرک ترانپتیله ، قاین
آنا ظیلریتلیرندن وسائرده دن جبقان سدسلرک انضمامندن
محشر اصوات حالی آیردی .

عیدکاهلر ؛ پک اسکیدن بری نظر دقتی جالب
ایمیش که شاعرلردن چوغنک آثارنده ذکر ایدیلدیکی
کورولور .

مثلا باقی :

عید کهنه وارالم دولابه دلبر سیرینه
کورملم آیینه دوران نه صورت کوستریر
دیمشدر . کذا او شاعر مجددی ، لطف مخصوصله
یتیشدیرن سلیمان قانونی ده :

(۱) کردش چرخ الله که اوج و کمی اوفی حبیض

ماه و ش بله دولابه خورشید رخا

سعی

ايرن شاعر لرندن بزي :

كليد ميكدە كم كشته بود پيدا شد

مصر اعيله هلال شوالى ؛ ميخانه نك غائب ايكن
بولونان آناختارينه بگزەمش . آرپەاميني زاده سامى
ايسه :

كشاد ايتمك ايله قفل دهان روزه داراني

هلال آسمان مفتوح سيمين مجلادر

يئني سويله مشدر .

مدينه منوره ده بايرام :

شوالك ايلك كوني عيد الفطر اولق حسييله اهالى مسجد
سعادتده بايرام نمازنى بعدالادا (بقيع الفرقد) مقبره سنى زيارت
ايله خانلرينه عودت ايدوب اوچنجى كوني آقشامه قدراجراى
رسم مهايده ضمننده بربرلرينه كيدب كلورلر .

خدمه نك سوپوركه قطعى — مسجد سعادت خدمه سى
شوالك اون ايكنجى كوني مسجد قباني زيارت وبوستانلردن
(قلوب النخل) قطعيله عودت ايدرلر ، كيدوب كليشلىرى
شاين سير وتماشا بر آلاى صورتنده اولغله خلق وادى
بطحانه چيقوب هم نوغما تفرج ايدرلر ، همده عزيمت وعودت
خدمه جمعيتى سير وتماشا ايلرلر .

اذكار خدمه — مسجد سعادت خدمه نك اون سكز
كور قدر كنديلرينه مخصوص بر نوع ذكرلى وادى .
شوالك يكرنجى ايكنجى كوني مسجد سعادتده كنديلرينه
منحصراً اولان صفه يه طويلانوب اوراد يمانيه وموشحات
او قورلر قضاى جيله انشاد ايدرلر . بلازملر دخى صفه نك
اطرافنده سوپوركه اعمال ايدوب آره صيره حضاره كلاب
سربلرله بو اصول ذى العقده نك اونجى كوتنه قدر دوام
ايدر — صرأت مدينه = ايوب صبرى پاشا .

طاهر المولوى

مناجات

اى محتى را يكان اولان اللهم
اذ رافقتى بيكران اولار اللهم
بازى بزي سن قهر يوزنان كولدر
قهرنده كرم نهان اولان اولان اللهم

سعود المولوى

نعت جليل سيد كائنات عليه ازكى الاحيات
معنى الفاظ عالم ، روح نظم كائنات
يارسول الله جمال باكل كدر سنك
باعث احيائى آدم ، مشرق نور حيات
يارسول الله كمال بى زوال كدر سنك

✽

عالمه دستور انسايت اعلان ايلين
آدمى ذوق آشاى عشق و ايمان ايلين
عقلى سر كردان ايدن ، افكارى حيران ايلين
اى كتاب لامكان آرا مال كدر سنك

سعود المولوى

غزل

جسم يانوب ده يكر عشقك آه اولايدي
سيرانكې فراز عرش آله اولايدي
هر ذره سى بو خاكك بر مهر عشق اولوردى
يارك جمالى خلقه بر سجده كاه اولايدي
غسل ايمه دن سرشك تقديس ايله دوديده
رخسار نور ياره بلقي كناه اولايدي
كيسونه اورماهك مانند اولوردى بلكه
اى شمس عشق سينه نورك سياه اولايدي
هپ منعطف قالايدى ديداره تابمشر
سرتاپا وجودم (محى) نگاه اولايدي

معلم محى الدين رائف

مندرجاتك كثر اهميته بناء (هند ماصالرى) ايله
احسان محوى بك طرفندن امين خاكي مرحومه عائداولى اوزره
يازيلان مقاله ونشنة لك فهرست كه جك نسخه تايخرايد بيلشده

مطبعة عسكرية

مسئول : طاهر المولوى